

Redogörelse

för

VÄSTERBOTTENS LÄNS Manliga och Kvinnliga Folkhögskola

samt

Lantmannaskola i Degerfors

jämte

Skolköks- och Lantmannakurser under läsåret 1906—1907.

Meddelad av

A. TH. VIFELL,

Föreståndare.

De, som få sig flera exemplar tillsända, anmodas vörd-
samt att behålla ett exemplar för egen räkning och
sprida de övriga på lämpligt sätt till för saken intres-
serade personer. ▽ ▲ ▽ ▲ ▽ ▲ ▽ ▲ ▽ ▲

Umeå 1908, Aktiebolaget Umeå Tryckerier.

Styrelse:

Landshövdingen, K. N. O. 1:a kl., K. W. O. 2:a kl., *H. Björklund*, Umeå, ordförande.

Disponenten, R. W. O., *A. Åström*, Degerfors, vald av Landstinget, vice ordförande.

Lanträntmästaren, R. W. O., *O. Th. Bergström*, Umeå, vald av Landstinget.

Rektorn vid allmänna läroverket i Umeå, *J. V. Lindgren*, vald av folkhögskoleföreningen.

Regementspastorn *O. Rydholm*, Degerfors, vald av folkhögskoleföreningen.

Skolans föreståndare, självskriven ledamot enligt stadgarna, sekreterare.

Revisorer,

utsedda av Landstinget:

Inspektör P. Carlson, Degerfors.

Bankkassör A. Kant, „ suppleant.

Inspektör A. Ehnebom, „

Lärare och lärarinnor:

A. Th. Vifell, fil. kaud., f. 1863, föreståndare.

Ingeborg Holmström-Vifell, fru, f. 1876, första lärarinna i kvinnliga folkhögskolan.

N. Häggström, fil. kand., f. 1875, andra lärare i manliga folkhögskolan.

A. Insulander, agronom, f. 1877, jordbrukslärare i lantmannaskolan.

Elin Öberg, fröken, f. 1874, vävlärarinna i kvinnliga folkhögskolan.

Olga Nyblad, fröken, f. 1865, handarbetslärarinna i kvinnliga folkhögskolan.

Tyra Härdelin, fröken, f. 1882, lärarinna i huslig ekonomi.

T. Linder, forstmästare, f. 1876, biträdande lärare i manliga folkhögskolan.

V. Ernberg, jägmästare, f. 1875, biträdande lärare i lantmannaskolan.

1906-07

Manliga Folkhögskolan.

Manliga folkhögskolans andra kurs tog sin början den 1 nov. och fortgick, med julferier mellan den 22 dec.—8 jan., till den 24 april.

Skolans ändamål. Folkhögskolan är — enligt den definition, som formulerades och enhälligt godkändes vid folkhögskolläramötet i Jönköping i aug. 1906 — *“en sådan läroanstalt, som avser att åt vuxna unga män (och kvinnor) meddela en allmän medborgerlig bildning, varvid en väsentlig vikt skall läggas vid en väckande, till ett personligt tankeliv samt sedlig kraft och styrka fostrande undervisning i humanistiska och naturvetenskapliga ämnen, med särskild hänsyn till att lärjungarna lära känna sitt eget land, dess historiska utveckling och nuvarande samhällsförhållanden, dess andliga och materiella hjälpkällor samt att de i övrigt bibringas de kunskaper, som kunna förhjälpa dem till ett kraftigt arbete på de uppgifter, som vänta dem i livet.”*

I stadgarna för Västerbottens läns folkhögskola uttryckes detsamma i korta ord sålunda:

“Skolans ändamål är att bilda unga män (företrädesvis från Västerbottens län) till insiktsfulla och nyttiga samhällsmedlemmar.”

Undervisningen har pågått 8 timmar dagligen — utom lördagar, då e. m. varit ledig — efter den läsordning, som styrelsen fastställt och vilken återfinnes i redogörelsen.

Förståndaren har undervisat i modersmål (välläsning och rättskrivning), naturlära, räkning och geometri samt lett aftonläsningen fyra kvällar i veckan.

Kandidat *Huggström* har undervisat i modersmål (språkets behandling i tal och skrift), historia, stats- och folkhushållningskunskap, kommunalkunskap, geografi, bokföring och "praktiska skrivningar" samt välskrivning. Han har också lett talövningarna och de fingerade kommunalstämmorna samt rättat vid dessa förda protokoll.

Kantor *Nilsson* har undervisat i sång.

Forstmästare *Linder* har meddelat undervisning i ritning samt fältmätning och avvägning.

Om ämnen och kurser må meddelas:

Modersmål. Vid välläsningen har använts Fänrik Ståls sägner, Frithiofs saga och Schüek & Lundahl, Läsebok för folkskolans högre klasser.

Som lärobok i rättstavning har använts D. A. Sundén, Ny svensk rättskrivningslära. I sats- och formlära har ingen särskild lärobok använts. En rättskrivningsövning efter diktamen har varje vecka skrivits i bok, varjämte svarta tavlan flitigt begagnats vid modersmålsundervisningen. För inövande av svenska språkets behandling i skrift ha dessutom ett tjugutal uppsatser skrivits, vanligen på lärorummet. Uppgifterna ha bestått i ett skriftligt återgivande med egna ord av en föreläst berättelse; i redogörelse för innehållet i ett stycke — vers eller prosa — ur någon använd lärobok; i skildring av upplevade händelser (jakt- och fisketurer, resor, fester etc.); i beskrivningar av föremål, av saker och personer (skolhuset, hemkyrkan, hemmet o. s. v.); och slutligen i enklare undersökningar, som kräva ett svar på en fråga jämte bevisning. (Ex. Vad gagn ha vi av hästen? Av våra skogar? Om du finge göra en resa, vart fore du helst? o. s. v.)

Historia. En sammanhängande skildring av samhällslivets utveckling från de gamla babyloniernas och egypternas dagar till 1848 har lämnats. 1800-talets senare historia har endast berörts på så sätt, att företeelser ur den framdragits till jämförelse med äldre tiders och därvid i allmänna drag

skildrats. Uppmärksamheten har därvid fästs såväl på den insats, enskilda personer gjort, som ock på de politiska samhällena, såsom utgörande den nödvändiga ramen för den ekonomiska och kulturella utvecklingen.

Skildringen har genomgående blivit bredare ju närmare den kommit vår tid.

Vidlyftigast men i sammanhang med det gemensamma västerländska samhällslivet har vår egen historia behandlats. Därvid har i allmänhet det säregna inhemska uppvisats, sedan det allmänna västerländska blivit känt, och till sist vårt upptagande av detta; men för 1600-talet har gången av skildringen varit en motsatt, grundad på vårt folks betydelsefulla ställning och kraftiga ingripande i krig och fred under detta tidevarv.

Läroböcker: Hans Larsson, Sveriges Historia.

F. Eriksson, Allmän Historia.

Statskunskap. Sammanhanget mellan vårt nuvarande statsskick och vårt gamla samt allmäneuropeiska idéer har uppvisats, men statsskickets historia har behandlats vid historieundervisningen. Våra grundlagar och de viktigaste reglerna för de civiliserade staternas samliv i fred och krig ha genomgått, regler som trots sina brister giva oss den fria självständighet, i vars skydd vi utveckla vår kultur. Andra staters grundlagsbestämmelser hava däremot endast vidrörts för jämförelses skull, men ha korta upplysningar därom givits i geografin.

Lärobok: Aldén, Med. Bok.

Kommunalkunskap och bevillningslära. Redogjordes för förordningarna om landskommunernas förvaltning, formerna för kommunalstämma, grunderna för allmänna bevillningens erläggande och taxeringsnämndernas verksamhet, kommunaltskyldernas beräkning och kommunalnämndens åligganden samt för fattigvård, kyrko- och skolärenden. För den praktiska tillämpningen hava kommunalstämmor hållits, varvid av lärare och elever bildats en fingerad kommun.

Lärobok: Aldén, Med. Bok.

Geografi. Grunddragen av den allmänna geografin; jorden, havet och luften med deras krafter och dessas arbete samt dess resultat; växternas och djurens utbredning; människans omgestaltande ingripande; skildring av de olika

världsdelarna och länderna under upprepat hänvisande till föregående framställningen av allmänna geografin, varjämte ekonomiska, kulturella, politiska och vad icke västerländska kulturländer beträffar, även historiska uppgifter lämnats. Sverige skildrades härvid först och ingående och av övriga länder behandlades, utom de nordiska grannländerna, även rätt utförligt Förenta Staterna, Ryssland, Tyskland, England och Frankrike, emedan de ur olika synpunkter äro för oss de viktigaste.

Läroböcker: Almqvists Geografi N:r 1 samt Roths atlas.

Folkhushållningskunskap. Sedan de viktigaste satserna ur värde läran förklarats, har redogörelse lämnats för *produktionens faktorer*: arbetet, jorden och kapitalet; för *dess former*: samarbetet, bytet (tullskydd och frihandel) och krediten; för *fördelningen*: egendomsfördelningen, arbetslönen, jordräntan, kapitalräntan och företagarevinsten; samt slutligen för *konsumtionen*.

Dessutom har hänvisats till Med. Bok.

Bokföring. Vid bokföringen har Räkenskapsbok Litt. A. för mindre jordbruk enl. av Kungl. Lantbruksstyrelsen fastställt formulär använts, med en del mindre förändringar, varjämte en kurs i dubbel bokföring meddelats.

Välskrivning. För undervisningen i detta ämne har använts Heikes Skrivsystem i 7 häften, vari ingå vanligen förekommande skrivelser, såsom kvitton, reverser, borgensförbindelser, kontrakt o. d., vid vilkas skrivande upplysningar lämnats av läraren.

Naturlära. Undervisningen häruti började med *geologi*, varvid redogjordes för jordens utvecklingshistoria och de krafter, som därvid varit verksamma. Utförligt skildrades isperioden och de lösa jordlagrens uppkomst. Vid formationsläran påvisades *växt- och djurlivets* första uppträdande och fortskridande utveckling under följande perioder. Därvid lämnades även en kortfattad beskrivning över växternas och djurens anatomiska byggnad och nödvändigaste livsvillkor. Utförligare redogjordes sedermera för *människokroppens byggnad och organens vård*. Därunder gafs gott tillfälle till jämförelser med organens byggnad, uppgift och verksamhet även hos övriga organismer.

I *fysik* redogjordes för kropparnas allmänna egenskaper; jämvikt och rörelse; ljud och ljus; magnetism och elektricitet; samt särdeles utförligt värmelära.

I *kemi*: Om grundämnena och deras föreningar, syror, baser och salter; om förbränning, förruttelse och jäsning; om de grundämnena, varav de organiska varelserna äro uppbyggda; huru och i vilka föreningar dessa av växterna upptagas; om jordförbättringsmedel.

Men utom meddelandet av nödiga fakta har med undervisningen i naturlära särskilt avsetts att utveckla elevernas egen iakttagelse-, omdömes- och slutledningsförmåga; att skingra en hel del föreställningar, som ha sin grund i gammal övertro; att påvisa, att ingenting i naturen beror på en slump, utan att allt som händer har sina naturliga orsaker och kan hänföras till lagbundna krafter, vare sig sedan dessa äro av fysisk eller kemisk art.

Lärobok: Holmström, Naturlära.

Räkning och geometri: I räkning (Lärobok: Larsson och Lundahl, Aritmetisk Exempelsamling) har ganska grundligt genomgåtts hela tal, decimalbråk, sorter, bråk, intresse-räkning, regula de tri och enklare ekvationer — allt så vitt möjligt med tillämpning på lanthushållningens och affärlivets lika väl som på det kommunala livets olika förhållanden. I geometri (eller Bäckmans geometri) har redogjorts för de geometriska storheterna, linjer, ytor och kroppar samt dessas uppmätning och beräkning, varvid talrika räkneexempel, hämtade från det praktiska livet, lämnats till uträkning.

Fältmätning och avvägning. Praktiska övningar ute på marken i fältmätning och avvägning; efteråt i skolsalen uppritning av uppmätta fält och verkställda avvägningar med enklare dithörande beräkningar.

Ritning. Har huvudsakligen utgjorts av byggnadsritning.

Litteraturläsning. Har anslutit sig till dagens undervisning, då tiden till denna ansetts nog knapp, men vanligen bestått i uppläsning och förklaring av uppsatser och berättelser av vetenskapligt, humant och etiskt innehåll. Särskildt ha våra egna skalders och författares arbeten därvid föredragits.

Sång, huvudsakligen enstämmig efter Eggelings sångbok.

Talövningarna ha varit omfattade med stort intresse av eleverna. Ämnen som varit upptagna till diskussion, äro följande:

1. Huru skall man erhålla största inkomsten av mjölken i de norrländska landskapen? 2. Vilka äro orsakerna till emigrationen och vad kan göras för att minska densamma? 3. Nykterhetsfrågan. 4. Vilka nöjen kunna anses förädlade och således rekommenderas vår tids ungdom? 5. Äro alla människors värde lika? 6. Vad är bildning? 7. Vad kan göras för att öka trevnaden i allmogehemmen? m. fl.

För det sist nämnda ämnet var intresset så stort, att diskussionen därom utsträcktes till trenne aftnar.

Lärjungar. 31 elever deltog i kursen. Alla voro från *Västerbottens* län, utom en, som var från *Västernorr.* län. *Medelåldern* var 21,6 år; den äldste eleven var 31 år, den yngste 17 år. *Hälsotillståndet* har med få undantag varit gott. Elevernas *flit, uppmärksamhet och uppförande* har varit berömvärd.

Befriade från skolavgifternas erläggande voro följande:

Oskar Nilsson, Sorsele; Rikard Nilsson, Degerfors; August Bäckström, Sorsele; August Nilsson, Lycksele; Axel Forslund, Umeå landsf.; Arvid Johansson, Fredrika; Peder Pettersson, Umeå landsf.; Axel Lund, Skellefteå; Ernst Tafvelin, Degerfors; Emil Flodin, Sorsele; Erik Nilsson, Lycksele; Jonas Grenholm, Bygdeå; Johan Tjärnberg, Degerfors; Albert Nordström, Umeå landsf.; Johan Persson, Vännäs; Hugo Högberg, Degerfors; Jonas Lundin, Bjurholm, och Karl Lundmark, Malå.

Statsunderstödet till mindre bemedlade elever utgjorde 1,100 kr. och fördelades sålunda:

Oskar Nilsson, Sorsele	40 kr.
Rikard Nilsson, Degerfors	60 "
August Bäckström, Sorsele	50 "
August Nilsson, Lycksele	40 "
Axel Forslund, Umeå landsf.	50 "
Karl Söderström, " "	65 "

Arvid Johansson, Fredrika	60 kr.
Peder Pettersson, Umeå landsf.	50 "
Axel Lund, Skellefteå	50 "
Ernst Tafvelin, Degerfors	30 "
Emil Flodin, Sorsele	55 "
Erik Nilsson, Lycksele	50 "
Jonas Grenholm, Bygdeå	40 "
Johan Tjärnberg, Degerfors	40 "
Albert Nordström, Umeå landsf.	55 "
Karl Lindgren, Nordsjö	50 "
Johan Persson, Vännäs	70 "
Hugo Högberg, Degerfors	50 "
Jonas Lundin, Bjurholm	50 "
Jonas Ögren, Degerfors	30 "
Erik Ehlin, Junsele	65 "
Karl Lundmark, Malå	50 "

Offentliga föredrag. Under vinterkursen höllos följande offentliga föredrag och scioptikonförelisningar:

- Den 11 jan. Nykterhetsföredrag av litteratör N. E. Sundell, Leksand.
- Den 30 jan. Nykterhetsföredrag av bokförläggare E. Öster, Skellefteå.
- Den 31 jan. Nykterhetsföredrag av bokförläggare E. Öster, Skellefteå, med scioptikonbilder.
- Den 27 jan. "Ur forskningens historia" av skolans föreståndare.
- Den 10 febr. Uppläsning ur "Nils Holgerssons resa" av skolans föreståndare.
- Den 17 febr. Uppläsning ur "Nils Holgerssons resa" av skolans föreståndare.
- Den 19 febr. Förelisning av scioptikonbilder från Amerika av fotograf Amedé, Holmsund.
- Den 9 mars. Förelisning av scioptikonbilder från övre Norrland av dir. Y. Melander, Boden.
- Den 10 mars. "Umeå under 1700-talet" av kand. N. Häggström, Degerfors.
- " " " "Om Kristen Kold" av dir. Y. Melander, Boden.

Den 18 mars. "En dag i London" av frih. J. Hermelin, Ulfåsa.

Den 27 april. "Växternas skyddsmedel" av skolans föreståndare.

Enskilt för eleverna har kand. N. Häggström hållit föredrag om "det forna Västerbotten" och fru I. Holmström-Vifell (4 föredrag) om Es. Tegnér, E. G. Geijer och V. Rydberg.

Samkväm och fester. De söndagseftermiddagar, då allmänt föredrag ej hållits, ha eleverna i regel varit samlade till samkväm på skolan eller i föreståndarens hem. Därvid har förekommit samtal, sång och uppläsning, varjämte eleverna sysselsatt sig med böcker, tidningar och sällskapsspel. Den 6 nov. firades minnet av Gustav II Adolf med tal, sång och uppläsning. Den 19 dec. firades julfest. Den 5 mars konserterade Boereczska kapellet i skolans lokal. Den 23-24 mars var skolan upplåten för goodtemplarföreningens i Degerfors bazar. Den 23 april voro lärare och elever samlade till avskedsfest.

Elevförbundets vinterfest firades lördagen och söndagen den 9-10 mars.

På lördag kl. 3 e. m. samlades vinterkursens elever samt flera av förra årets manliga och kvinnliga elever jämte inbjudna i stora skolsalen. Bland de inbjudna märktes i första rummet direktör Y. Melander med fru från Bodens folkhögskola. Förhandlingarna vidtogo först, varvid till ordf. och sekr. omvaldes skolans föreståndare och 2:dre lärare och till v. ordf. nyvaldes en av årets elever, skollärare Hugo Högberg, samt bestämdes att nästa möte skulle hållas vid midsommar. Sedan därpå kaffe intagits, tillbragtes aftonen i trevnad och munterhet under sång, uppläsning och ring lekar, varjämte dir. Y. Melander i hög grad bidrog till nöjet med en serie utmärkta sciopikonbilder från Norrbotten. Vid niotiden intogs té och smörgåsar och kl. 1/2 12 skildes man åt, för att nästa dag ånyo samlas vid tretiden på e. m.

till allmänt möte. Dagens program började med ett föredrag av stort intresse om "Umeå under 1700-talet", hållet av kand. N. Häggström, varefter togs paus med kaffedrickning och musik. Direktör Y. Melander höll därefter ett under tvänne timmar med spänd uppmärksamhet åhört föredrag om den danske folkhögskolemannen Kristen Kold. Den värme och entusiasm för folkupplysningens sak som genomdände detta föredrag, skall sent glömmas av åhörarna.

Efter föredragets slut talade skolans föreståndare till dir. och fru Melander, tackade dem för deras banbrytande upplysningsarbete i övre Norrland och önskade dem lycka i deras blivande verksamhet vid Önnestads folkhögskola. Fyrfaldiga leverop höjdes för hr och fru Melander och för Bodens folkhögskola. Ett telegram från folkhögskolan i Matarengi ankom och upplästes.

Efter en timmas rast samlades man åter till programmets sista del, en konsert under medverkan av fru Gerda Læstadius, Umeå, fruarna Elsa Gram och I. Holmström-Vifell, pastor O. Rydholm och kand. N. Simonsson, Degerfors. Programmet upptog solosång samt musik för orgel och piano.

Till de medverkande vid denna konsert, särskilt till fru G. Læstadius, som under båda mötesdagarna glädde deltagarna med sin härliga sång, riktas härmed å föreningens vägnar ett varmt tack.

Festen, som var besökt av omkring 300 personer, avslöts vid 10-tiden med tal av skolans föreståndare och sång.

Gåvor. Skolan har under läsåret fått mottaga följande gåvor:

Av folkhögskoleeleven, lappyrnglingen Oskar Nilsson, en spinnten.

Av fru Ellen Åström i Degerfors, 11 äldre årg. av Sv. Turistfören. årsskrift.

Av Sv. Turistföreningen, dess årsskrift.

Av Kungl. Lantbruksstyrelsen, Riksstambok över svensk ayrshirboskap 1906.

Av *Kungl. Lantbruksstyrelsen*, styrelsens årsskrifter.

Av *grosshandlare Moritz Fränkel, Göteborg*, En rikhaltig, utvald samling Stassfurtusalter m. m.

Av *D:o*, en större samling scioptikonbilder.

Av *Mosskulturföreningen*, dess tidskrift.

Av *fröken Lotten Lagerstedt*, fjärde upplagan av hennes kokbok.

Av *apotekare E. Lindstedt, Degerfors*, Wallis världshistoria.

Av *D:o*, En värdefull och dyrbar samling av kemiska apparater samt reagens och andra kemikalier i och för de kemiska laborationerna.

Av *professor A. G. Högbon*, hans verk "Norrländ".

Av *respektive redaktioner* tidningarna: Aftonbladet, Dagens Nyheter, Hemmansägaren, Bondevännen, Djurvännernas Tidning, Umebladet, Västerbottens-Kuriren och Västerbotten.

Dessutom att utdelas bland eleverna:

Av *red. för Hemmansägaren* 10 st. prenumerationskvitton å tidningen för år 1907.

Av *Sv. Turistföreningen*, 5 ex. av fören. årsskrift.

Av *red. av Djurvännernas Tidn.*, 5 ex. av tidn. för 1906.

Av *Allm. Sv. Utsädesaktiebolaget, Svalöf*, 20 ex. av årsredogörelsen 1907.

Av *Centralanstalten för jordbruksförsök*, 35 ex. av prof. S. Lampas broschyr "Oxstynget".

Avslutning av kursen ägde rum den 24 april. Därvid höll skolans föreståndare föredrag om "Växternas skyddsmedel" och lämnade redogörelse över arbetet under kursen. Sedan eleverna därpå låtit höra en del av de under vintern inövade sångerna, höll *pastor O. Rydholm* avskedstal till dem och avslutade kursen med bön.

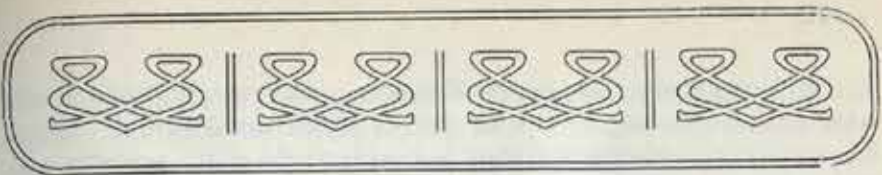

06/07

Förteckning på eleverna i manliga folkhögskolan.

Namn	Födelse	Hemvist
1. Oskar Nilsson	22/4 83	Sorsele, Ammarnäs.
2. Rikard Nilsson	20/11 86	Degerfors, Brännforsund, Amsele.
3. August Bäckström	24/5 76	Sorsele, Stensund, Sorsele.
4. August Nilsson	11/5 86	Lycksele.
5. Axel Forslund	21/9 81	Umeå L., Baggböle, Västerhiske.
6. Karl Söderström	20/11 81	Salomonsbesök,
7. Arvid Johansson	4/6 86	Fredrika, Tallsjö.
8. Peder Pettersson	9/5 86	Umeå L., Grisbacka, Umeå.
9. Alfred Lundkvist	7/5 87	Burträsk, Gammelby, Burträsk.
10. Axel Lund	17/10 86	Skellefteå, Skrämtträsk, Skellefteå.
11. Ernst Tafvelin	25/11 88	Degerfors, Vindeln.
12. Elof Lindgren	11/9 87	
13. Emil Flodin	23/8 83	Sorsele, Tvärträsk, Galbro.
14. Erik Nilsson	21/10 85	Lycksele, Rönnäs, Bratten.
15. Jonas Grenholm	25/10 87	Bygdeå, S. Stortjärn, Öfverklinten.
16. Frans Johansson	16/10 86	Bjurholm, Balsjö, Bjurholm.
17. Gotthard Nilsson	7/7 84	Skellefteå, Bjurvattnet, Bastutträsk.
18. Johan Tjärnberg	2/9 88	Degerfors, Vindeln.
19. Erik Gruffman	17/6 87	Degerfors, Böjern, Hällnäs.
20. Hjalmar Eklund	24/1 89	Bygdeå, Dalkarlså, Bygdeå.
21. Albert Nordström	2/1 88	Umeå L., Österbacka, Västerhiske.
22. Karl Lindgren	21/11 88	Nordsjö, Borup, Nordsjö.
23. Johan Persson	24/11 85	Vännäs, Fagermå, Vännäs.
24. Hugo Högberg	12/6 83	Degerfors, Vindeln.
25. Jonas Lundin	17/4 79	Bjurholm, Ström, Bjurholm.
26. Henning Strömberg	13/11 90	Holmsunds kapell, Holmsund.
27. Jonas Ögren*	9/1 86	Degerfors, Storsandsjön, Hällnäs.
28. Viktor Höglund	9/3 88	Degerfors, Norrby, Ekträsk.
29. Erik Ehlin	6/11 83	Junsele (Västns l.), Eden, Junsele.
30. Frans Almroth	4/5 87	Asele, Almsele, Asele.
31. Karl Lundmark	7/9 81	Malå, Färträsk, Malå.

* 2:dra års elev.

1907

Kvinnliga Folkhögskolan.

Kvinnliga folkhögskolans andra kurs tog sin början den 1 maj och pågick under tre månader till den 31 juli.

Skolans ändamål är i främsta rummet söka bibringa sina lärjungar *andlig vakenhet och upplysning* och i andra rummet att meddela nyttiga färdigheter och fakta.

Den har alltså samma mål som den manliga, nämligen att väcka håg för och meddela insikter uti sådana ämnen som avse *allmänbildning*, och söker man vinna detta mål genom ungefär samma undervisning. Härtill har dock — i samma syfte — lagts undervisning i *teoretisk hushållslära* och *kvinnlig slöjd*.

Undervisningen har pågått 8 timmar om dagen.

Förmiddagarna ha använts till de bokliga ämnena: *historia, geografi, naturlära, svenska språket, hälso- och hushållslära*, vilka huvudsakligen meddelats genom föredrag, samt åt övningsämnena: *rättskrivning, räkning och hushållsbokföring*. Eftermiddagarna ha ägnats åt *slöjd, välskrivning, litteraturläsning och sång*.

Om timantalet för de olika ämnena, se schemat för sommarkursen sid. 25.

De åt *hälso- och hushållslära* anslagna lektionerna ha under maj månad använts till genomgång av människokroppens byggnad och förrättningar, med celläran såsom grundval. Under juni och juli ha dessa lektioner behandlat följande ämnen:

Arbetsordning för manliga folkhögskolan.

	8—9	9—10	10—11	11—12	1/23—1/24	1/24—1/25	5—6	6—7
<i>Måndag</i>	Naturlära ²)	Räkning	Modersmål	Historia	Geografi	Bokföring	Sång	Uppläsning
<i>Tisdag</i>	Naturlära	Räkning	Modersmål	Historia	Samhällskunskap	Välskrivning	TALOÖVNINGAR	
<i>Onsdag</i>	Naturlära	Räkning	Modersmål	Historia	Geografi	Modersmål		Uppläsning
<i>Torsdag</i>	Naturlära	Räkning	Modersmål	Historia	Samhällskunskap	Bokföring	Sång	Uppläsning
<i>Fredag</i>	Naturlära	Räkning	Modersmål	Historia	Geografi	Modersmål	Välskrivning	Uppläsning
<i>Lördag</i>	Fria föredrag	Räkning	Rimning					

Födoämnen och näringsämnen. Om matlagning i allmänhet; servering. Bordseder. Mjölkhushållning. Ägg. Kött. Fisk. Konservering av kött och fisk. Fettarter. Sädesslagen. Skidfrukter och grönsaker. Potatis och rotfrukter. Frukt och bär. Kryddor. Kaffe, té och kakao. Spritdrycker.

Om luften. Frisk luft och hur man skaffar den inomhus. Rengörning. Hudens vård. Bad. Drag ur modernas historia. Kvinnl. klädedräkten. Gymnastik och idrott. Olika yrken för kvinnor ur hälso- och ekonomisk synpunkt. Sjukvård i hemmen. Sårbehandling. Smittsamma sjukdomar. Späda barns vård. "Skönhet i hemmen". Kvinnlig hygien.

Under *litteraturtimmarna* ha några av våra förnämsta författares större arbeten förelästs, t. ex. V. Rydbergs "Vapensmeden" och S. Lagerlöfs "Jerusalem", samt smärre berättelser och ett stort antal dikter av våra nyare författare. Dessutom ha huvuddragen av vår litteraturs historia genomgått, med talrika exempel på olika tiders diktning. Mera utförligt har behandlats våra sagohävdor och litteraturens främste män i början av 1800-talet.

Undervisningen i *historia, geografi, naturlära, svenska språket* och *räkning* har bedrivits ungefär som i manliga skolan, dock med den inskränkning som nödvändigtvis betingas av den betydligt kortare kursen.

Undervisningen i *bokföring* har endast omfattat bokföring för husmödrar, uppsättande av räkningar o. d.

Under *sångtimmarna* ha ett 60-tal sånger inövats, en- och 2-stämmigt efter Eggelings sångbok; och kan man säga, att eleverna med liv och lust deltagit i dessa övningar, vadan även ett jämförelsevis gott resultat vunnits. De övriga lektionerna ha i allmänhet börjats eller avslutats med en sång.

Slöjden. Varje elev har sytt tvänne provdukar på linne och stramalj, ett damlinne och ännu ett linneplagg (örngätt, kalsonger, nattroja eller förkläde), allt för hand, samt övats uti lagning, stoppning och stickning. Sedan dessa arbeten avslutats, har varje elev haft frihet att efter eget val sy prydnadsarbeten, därvid dock naturligtvis lärarinnorna bestämt mönster och färger. I genomsnitt ha 2 sådana arbeten medhunnits av varje elev och ha de bestått

uti borddukar, serverings- och kaffedukar, bordlöpare, brickdukar, lampmattor och soffkuddar. De broderiarter, som använts, äro: kontursöm, enkel och bred hålsöm, hardangersöm, delsbosöm, plattsöm, flätsöm m. fl.

Atta vävstolar ha varit i gång. Eleverna ha turats om att hjälpa till vid dessas uppsättande, och en timma i veckan har undervisats uti vävnadsteori. Vävningen har omfattat: dukar i opphämta, gagnefkrus, daldräll, åshedaväv; kuddar i dukagång, munkabälte, krabbasnår; förkläden i rosegång; blustyg, gardiner och mattor.

Sex knyppeldynor ha varit i bruk, och flertalet elever ha knypplat spetsar till linnen eller mindre prover.

Parallellundervisning har meddelats i räkning, skrivning och slöjd.

Lärarepersonal och ämnesfördelning.

Föreståndaren har undervisat i modersmål, naturlära, litteratur, välläsning och räkning.

Fru Ingeborg Holmström-Vifell i anatomi, hälso- och sjukvårdslära, litteratur och sång samt förestått och deltagit i slöjdundervisningen.

Fröken Elin Öberg i bokföring, vävnad och vävnadsteori.

Fröken Olga Nyblad i välskrivning, räkning, lannesöm, knyppling och övriga handarbeten.

Fil. kand. N. Häggström i historia, geografi och uppsatsskrivning.

Fröken Tyra Härdelin i hushållslära.

Agronom A. Insulander i mjölkhushållning.

Lärjungar. 43 elever infunno sig vid kursens början. Tre av dessa måste dock innan maj månads utgång lämna skolan på grund av sjukdom. Bland de 40, som sålunda bevistade hela kursen, var hälsotillståndet med få undantag ganska gott. Dock har behovet av ordnade gymnastikövningar under denna kurs gjort sig särskilt kännbart. Under hela maj månad äro eleverna på grund av då rådande kyla och den uppblötta marken hänvisade att vistas inomhus och lämna även under rasterna ogärna skolrummet. Lekar och rörelser i det fria kunna således svårigen komma i fråga.

Årets kalla och regniga sommar lockade ej heller till vistelse ute i det fria och kallbad har knappast kunnat förekomma. Under sådana förhållanden vore det ej blott ur hygienisk utan även ur rent pedagogisk synpunkt ofantligt betydelsefullt, om man genom ordnad gymnastik kunde förtaga olägenheterna av stillasittandet. Detta motverkas ju i någon mån av promenaderna till och ifrån skolan, men dessa lämna ej den allsidiga rörelse, den stärkning och utveckling av kroppens alla muskler med ty åtföljande livligare vätskeomlopp och ämnes-cirkulation, som är för ungdomens hälsa så nödvändig. Vilken fördel för den övriga undervisningen som en väl ledd gymnastik skulle medföra, är klart för var och en, som haft med undervisning att skaffa, då med den gärna följer en viss andlig uppräckning och vakenhet.

Elevernas *flit* och *uppförande* har varit berömlig. Intet störande har förekommit, och arbetet har fortgått med liv och lust för såväl lärare som elever. — *Medelåldern* var 21 år. Den äldsta eleven var 32 år, den yngsta 16 år.

Från skolavgiftens erläggande voro följande elever befriade:

Hulda Västerlund, Arjeploug; Alma Eriksson, Vilhelmina; Fanny Högberg, Degerfors; Aurora Nordström, Nordsjö; Elina Eriksson, Lycksele; Ester Grundström, Stensele; Paulina Forslund, Umeå landsf.; Edit Olsson, Skellefteå; Vilhelmina Olsson, Degerfors; Adèle Fredriksson, Degerfors; Hilda Olofsson, Umeå landsf.; Amalia Nyström, Skellefteå; Signe Vinter, Lycksele; Emma Sellström, Umeå landsf.; Selma Ångström, Lycksele; Anna Höglund, Vännäs.

Statens anslag till mindre bemedlade elever vid skolan utgjorde 672 kr. och fördelades sålunda:

Amalia Nyström, Skellefteå	30 kr.
Sofia Berglund, Nordsjö	40 „
Emma Sellström, Umeå L.	30 „
Paulina Forslund, „	30 „
Adèle Fredriksson, Degerfors	30 „
Anna Höglund, Vännäs	30 „
Hulda Västerlund, Arjeploug	30 „
Edit Olsson, Skellefteå	30 „
Selma Hellgren, Malå	40 „
Elina Eriksson, Lycksele	30 „

Alma Eriksson, Vilhelmina	32 kr.
Ester Grundström, Stensele	30 „
Mia Olsson, Degerfors	30 „
Frida Mångberg, Löfanger	40 „
Hilda Olofsson, Umeå L.	30 „
Aurora Nordström, Nordsjö	30 „
Fanny Högberg, Degerfors	30 „
Aurelia Larsson, Nordsjö	40 „
Maria Johansson, Bjurholm	30 „
Selma Ångström, Lycksele	30 „
Signe Vinter, Lycksele	30 „

Samkväm och fester. Alla sönd. e. m. med få undantag ha eleverna varit samlade ett par timmar i skolan, i föreståndarens hem eller vid älvstranden till samkväm med sång och uppläsning, föredrag eller lekar. *Den 28 maj* hölls soirée på skolan av "*Magnis på Nabben*", känd som historieberättare på Skansen. *Fred. den 6 juni* firades kungaparets guldbryllöpsdag med fest för samtliga skolans elever. *Den 8—9 juni* besöktes skolan av ett 60-tal lärarinnor och elever från Umeå elem.-skola för flickor, vilka intogo sina måltider, lagade och serverade av skolkökets elever, i stora skolsalen och tillbragte tiden med lekar, sång, gymnastik och utflykter i grannskapet. Under *midsommar* firades elevförbundets fest, varom mera sedan. *Den 6 och 7 juli* firades å skolan Degerfors goodtemplarförenings stora fest, med demonstrationståg, vari omkr. 800 personer deltog, föredrag, tal, sång och musik. På e. m. *den 11 juli* åsågo eleverna flottningsarbetet i Vindelälven; *den 16 juli* anordnade lärare och lärarinnor fest för samtliga skolans elever och *den 30 juli* hölls avskedsfest.

Elevförbundets midsommarfest. Om denna tillåta vi oss att, med några uteslutningar, anföra författarinnan fru Ellen Vleugels skildring av densamma i "Umebladet":
Icke blott i Norrlands älvar går vårfloden i år högre, starkare än vanligt, utan även i svenska folkets sinnen.
Midsommarns ungdomsmöten utöver allt landet vittna om, att "den fosterländska samling", som nästan blivit till ett slagord i tid och otid, nu tagit mandom och i 1907 års midsommarvaka av Sveriges ungdom burits på sköld.

Till en sådan ungdomens fest vid Degerfors folkhögskola har jag haft glädjen att vara inbjuden.

Midsommaraftons förmiddag lovade icke gott för vakan kring majstången. Regnet silade ner. Men friskt mod och flinka händer flyttade emellertid sommarfägringen inom hus. I den rymliga samlingsalen inramade snart doftande björkar fonddraperiets blågula vågor. Färgglada ängsblommor lyste överallt. Girlander av lingonris sirade talarstolen. Och när vid sextiden skara efter skara samlades, lyste även solen fram som den härligaste av alla prydnader.

Det var elevförbundet, som lätit budkaveln gå. Och forna lärjungar hade sannat visans ord:

“Kort är vägen, som leder till en vän,
om än den är stenig och ojämn!”

Ty från långt aflägsse trakter hade de kommit.

Detta elevförbund bildades redan under skolans första termin, hösten 1905, på de unges eget initiativ. Skolans samtliga lärare och elever ingingo som medlemmar. Föreståndaren skulle vara självskriven ordf. i detta förbund, vilket likt en gyllene ked ville förbinda skolan och dess lärjungar även efter kursens slut, såväl som genom dem draga andra till ljuskällan.

Förbundstecknet, ritat av konstnären C. T. Holmström, är ett litet runt silvermärke, där en stjärna strålar över ett norrländskt landskap med norrsken.

Till ungdomen slöt sig även en god del av traktens övriga befolkning. Skolan synes av dem vara varmt upp-buren. Sedan “Var välkommen en var” avsjungits, jämte en del andra sånger, höll kand. Nils Häggström föredrag om “Västerbotten under senare hälften av 1700-talet”.

I huvudsak sade sig föreläsaren följa A. Hülphers' år 1780—87 utgivna beskrivning över de norrländska landskapen och städerna. Den är en av de få källor till kunskap om denna tid häruppe, vi ännu äga. Först några inledande ord om Hülphers, denne märklige man, hvilken, född i Västerås 1734 och bosatt där såsom handlande intill sin död 1798, endast driven av längtan att utforska fosterlandet, företog sin resa genom hela Norrland ända upp till Haparanda år 1758.

Härefter gav föreläsaren en klar, på sak gående bild av västerbottningens liv i helg och söcken.

Som ett framtidslofte ljöd uppgiften om att kuststräckan från Umeå till Byske, vilken i dagligt tal kallas Västerbotten, på denna tid inneslöt 16,000 själar emot 90,000 nu.

Till slut ägnade kand. Häggström — själv ett norrlandsbarn — ett tack åt Hülphers minne. Han, som icke skytt någon färдемöda och som med aldrig slappat intresse upptecknat, vad han hörde och såg i de skilda bygderna. Främlingens öga ser härvid klarast — skarpast.

Föredraget hälsades med livliga applåder.

Rektor Vifell läste nu upp telegram, ankomna från medlemmar av elevförbundet bosatta i södra Sverige och tackade dem, som här visat sitt intresse genom att från vida håll komma till festen. Ja, cyklat dit ända till 20 mil.

I ett nu rymdes bänkarna undan och det festsmyckade kaffebordet omgavs av kunder.

— Men, vilken tur! Solen strålade, — himlen hade sopats ren från skyar. Så ut kring majstången då!

Till en början var det föga liv i ringlekarne. Regnvädret, hur gagneligt det än var för jorden, hade stämt ner sinnena. Men allt eftersom Norrlands skärt rodnande midsommarnatt bredde sig, kom lekande lust i blodet — fart i dansen.

Och över allt och alla vakar och glädes far och mor med uppmuntrande ögonkast. De namnen på rektor Vifell och hans hustru falla nästan av sig själv. De lågo i den ton av hjärtligt förtroende, av glättig otvungenhet, som rädde mellan dem och de unga. Nu samlas flickorna till gemensam sång på gårdsplanen. Orgeln bäres ut. Fru Holmström-Vifell ackompanjerar och anför på samma gång.

Gamla, kära melodier klinga — skogsåsarne stå lyssnande långt, långt bort i det blå fjärran. Älvens jättebas intonerar mäktigt under pauserna. I dalsänkans klargröna sluttning ligga gårdarne som pioner strödda för sommarens fot. Men liljevit bär kyrkan sin spira mot den gyllenklara rymden.

Det landet är gott att ha fått till sitt. Nu höjer rektor Vifell också ett fyrfaldigt hurra för vår fagra bygd i nord.

Är det en inbillning blott . . . Ljöödo icke hurraröpen kraftigare än vanligt ur unga hjärtan och strupar . . . ?

Ännu en sväng kring majstången, och skarorna skingras i den dagsljusa morgonstunden.

*

Men morgonglansen byttes i rusk. Tungsinta skyar ströko utefter höjderna, söndertrasades på de svarta skogskammarne och föllo i ett tätt duggregn.

Och i dag som Linnés minne skulle firas på folkhögskolan med tal och sång. Dansen åter gå lusteligt kring majstången. Mörkt såg det ut. Men vid femtiden lättade regnet. Samlingssalen började smaningom fyllas. Norrlänningen följer sitt eget ordstäv: "Gud skapade ingen hast, bara en jämn rörelse".

Men ett oskick är utan tvivel att en halvtimme eller längre efter utsatt tid infinna sig på ett föredrag. Icke aktande för rov att störa föreläsare såväl som åhörare.

Nu var det rektor Vifell, som på ett liffullt, medryckande sätt skildrade Carl von Linnés liv och gärning.

Just då föreläsaren anförde utlänningen Fabricii beskrivning öfver det Linnéska hemmets enkla förströelser, hur husfadren ofta själv trädde menuetten och oroade sig för att de unga icke hade av hjärtat muntert, ifall de icke stöjade högt, bröt solen fram, upplysande det älskvärda snillets blomstersmyckade bild öfver talarstolen.

Och flickorna myste icke litet, när de hörde om denne nye Ulysses trofasta kärlek — hans trägna fästmansuppvaktning hos sin Sara Lisa Morea.

Alldeles särskilt intensivt smattrade också handklappningarne, sen rektor Vifell slutat.

Kom så en kantat öfver Linné. Orden författade av C. G. Santesson och satta till välbekanta, stämningsfulla melodier. Den sjöngs av sommarens kvinnliga folkhögskoleelever under fru Holmström-Vifells anförande. Vilket arbete, och vilket intelligent arbete var icke nedlagt här, innan dessa oskolade röster kunde ljuda så samstämmigt — med en så fin nyansering! Sannerligen — här kunde även högt ställda

fordringar bli tillfredsställda! Sedan kaffe intagits och salen blivit utrymd, gick: "Sju vackra flickor i en ring" och många, många andra muntra ringdansar med liv och lust.

Under tiden kunde härför intresserade bese utställningen av elevernas handarbeten, ledda av fru Holmström-Vifell och fröken Nyblad. Förträffliga prov på olika slag av vävnader förekom även. Häri undervisar fröken Elin Öberg, den övriga tiden av året fäst vid Handarbetets Vänner såsom gobelinväverska.

Sånger omväxlade med dansen. Till slut unisont: "Du ärorika fosterland". Och säkerligen var det ett uttryck för både elevs och åhörars känslor, då undertecknad uttalade ett varmt tack till fru Ingeborg Holmström-Vifell för hennes präktiga ledning av sången, folkhögskolans mest omhuldade barn. Och ingen under!

Vilken flykt och stämning hade den icke skänkt denna fest. Hur skall den icke då lysa upp arbetsidens dagar! . . .

Rektor Vifell läste därefter upp några dikter av Victor Rydberg, därvid betonande huru högt denne skaldesiare drömt för sitt folk.

I ett fyrfaldigt leve klingade ungdomens tack rektor Vifell till mötes, när han slutade.

Degerfors är den sista länken i syskonkedjan av Sveriges folkhögskolor. Men genom den livliga tillslutning skolan redan under sina första läsår rönt, då elevantalet varit så stort som utrymmet medgiver, tyckes den snart växa fatt de andra, vårt länge försummade Norrland till styrka och ljus.

Skolan avslutades den 31 juli, då elevernas talrika handarbeten och vävnader voro utställda och togos i betraktande av ett stort antal intresserade besökande. Föredrag hölls av agronom *A. Insulander* om "En rationell ladugårdsskötsel". Sedan eleverna haft sånguppvisning, lämnade skolans föreståndare redogörelse öfver kursen och talade till eleverna öfver ämnet: "Den sanna bildningens kännetecken". *Pastor O. Rydholm* avslutade kursen med tack till lärare och lärarinnor och varma, väckande ord till de unga.

Förteckning över eleverna i kvinnliga folkhögskolan.

Namn	Födelse	Hemvist
1. Amalia Nyström	1/2 83	Ljusvattnet, Burträsk.
2. Safira Berglund	20/3 88	Svanström, Nordsjö, Kusfors.
3. Hilda Granström	21/5 85	Klabböle, Umeå L., Västerhiske.
4. Emma Sellström	16/5 88	Backen, " "
5. Paulina Forslund	16/5 86	Baggböle, " "
6. Henny Viklund	17/3 89	Umeå.
7. Jenny Lundström	12/1 86	Kvamman, Nordsjö.
8. Viktoria Ström	16/2 88	Kvammarnäs, " "
9. Adèle Fredriksson	6/4 80	Degerfors, Vindeln.
10. Anna Höglund	15/4 90	Vännäs, Spöland.
11. Hulda Västerlund	30/1 88	N. Bergnäs, Arjeplog, N. Bergnäs.
12. Selma Eriksson	31/10 85	Mullsjö, Nordmaling.
13. Lina Burström	8/1 89	Skellefteå (Köpmang. 8).
14. Edit Olsson	30/1 87	Bureå, Skellefteå, Bureå.
15. Selma Hellgren	23/10 87	Svedjan, Malå, Malåträsk.
16. Elina Eriksson	19/5 83	Hornmyr, Lycksele.
17. Henny Karlsson	21/1 85	Gärde, Löfånger.
18. Alma Eriksson	22/1 86	Granliden, Vilhelmina, Malgomaj.
19. Olivia Eklund	17/1 85	Petisträsk, Degerfors, Ekträsk.
20. Ester Grundström	6/2 80	Skarfsjö, Stensele.
21. Mia Olsson	12/11 86	Ramsele, Degerfors, Tvärälund.
22. Frida Mångberg	14/2 88	Mångbyn, Löfånger.
23. Hilda Olofsson	27/9 83	Flurkmark, Umeå.
24. Aurora Nordström	2/12 88	Nordsjö.
25. Hulda Nilsson	11/9 84	Rödå, Degerfors, Västerhiske.
26. Fanny Högberg	21/1 88	Degerfors, Vindeln.
27. Elin Eriksson	29/4 88	Hörnsjö, Nordmaling, Hörnsjö.
28. Maja Rudin	27/9 87	Nyby, Lycksele.
29. Aurelia Larsson	28/9 90	Finnäs, Nordsjö.
30. Maria Johansson	5/9 84	Balsjö, Bjurholm.
31. Maria Jonsson	6/6 89	Sävar.
32. Helmi Sandberg	15/10 88	Profåker, Bjurholm.
33. Josefina Jakobsson	6/8 81	Söderfors, Lycksele.
34. Mariana Lindberg	8/4 84	Lajksjön, Dorotea.
35. Ottilia Vikström	17/7 88	Afvaträsk, Dorotea, Afvaträsk.
36. Oktavia Vikström	10/1 87	" "
37. Selma Ångström	7/8 87	Helsingfors, Lycksele.
38. Signe Vinter	1/8 85	Flakaträsk, " "
39. Jenny Lindström	28/7 85	Långele, Örrträsk.
40. Maria Johansson	9/6 86	Högländ, Bjurholm.
41. Vilhelmina Forsman	2/10 90	Mårdsele, Degerfors.
42. Maria Eriksson	6/8 87	Bergnäs, " "
43. Ida Ahlenius	21/9 75	Strycksele, " "

Arbetsordning för kvinnliga folkhögskolan.

	6—7	5—6	3—5	11—12	10—11	9—10	8—9
<i>Måndag</i>	Sång	Litteraturläsning	Vävnadsteori, Vävning och handarbete	Räkning	Historia	Modersmål	Naturlära
<i>Tisdag</i>	Sång	Välskrivning	Vävning och handarbete	Räkning	Människo-kroppens byggnad	Modersmål	Naturlära
<i>Onsdag</i>	Sång	Litteraturläsning	Vävning och handarbete	Räkning	Hälsa- och sjukvårdslära	Modersmål	Naturlära
<i>Torsdag</i>	Sång	Litteraturläsning	Vävning och handarbete	Geografi	Hushållslära	Modersmål	Historia
<i>Fredag</i>	Litteraturläsning	Välskrivning	Vävning och handarbete	Geografi	Hemnets anordning och vård	Modersmål	Historia
<i>Lördag</i>			Vävning och handarbete	Bokföring	Modersmål	Modersmål	Historia

Lantmannaskolan.

Skolans andra kurs har fortgått fr. o. m. den 1 maj t. o. m. 4 okt.

Undervisningen har med få förändringar fortgått i enlighet med det schema, som återfinnes på annat ställe i redogörelsen. *Timantalet* för de olika ämnena har varit:

Fysik	24	timmar.
Kemi	30	„
Kemiska laborationer	21	„
Botanik	29	„
Zoologi	16	„
Geologi	13	„
Svenska språket	17	„
Geometri och räkning	40	„
Jordbrukslära	110	„
Jordbruksekonomi		
Husdjurslära	96	„
Veterinärkunskap	17	„
Mjölkhushållning	14	„
Byggnadslära	12	„
Skogshushållning	17	„
Trädgårdsskötsel	7	„
Bokföreläsning	42	„
Lineärritning	90	„
Prakt. övningar	120	„
Fältmättn. och avvägn.	24	„

Lärarepersonal och ämnesfördelning.

Föreståndaren har undervisat i svenska språket, geometri och räkning samt kemi.

Jordbruksläraren, agronom A. Insulander, har undervisat i övriga ämnen utom skogshushållning.

Jägmästare V. Ernberg har undervisat i skogshushållning.

Agronom N. A. Stahre, som under skolans första år tjänstgjorde som jordbrukslärare, lämnade med 1906 denna befattning för att tillträda annan förmånligare plats. Skolan står till honom i stor erkänsla för den duglighet och energi och det levande intresse, varmed han under sin korta läraretid härstädes ägnade sig åt såväl undervisningen som anordningen och ledningen av försöksverksamheten.

Lärjungar. Elevernas antal har varit 5. Fyra av dem voro befriade från erläggande av skolavgiften. Mot elevernas *flit* och *uppförande* har intet varit att anmärka.

Att elevantalet under kursen ej varit högre, torde närmast bero därpå att inträdesfordringarna till lantmannaskolan begränsa möjligheten för inträde till så gott som uteslutande sådana, som med godkända kunskaper genomgått folkhögskolan. Då emellertid länets folkhögskola är så ny, kan något större elevmateriel ej förefinnas, men i den mån antalet ynglingar, som genomgått folkhögskolan, blir större, kommer med all säkerhet lantmannaskolans elevantal att ökas.

En annan omständighet, som i år även särskilt medverkat, har varit den, att just de av vinterkursens folkhögskoleelever, som önskade genomgå lantmannaskolan, voro i värnpliktsåldern. Ett par av dem inlämnade ansökan om uppskov med militärövningarna, vilket dock ej beviljades.

Platser vid lantbruk. Tre av eleverna erhöles efter kursens slut genom agronom Insulanders bemedling platser vid lantbruk i Västergötland och Skåne för fortsatt praktisk utbildning. De övriga två återgingo till föräldrarnas jordbruk.

Utflykter. Under kursen gjorde eleverna under jordbrukslärarens ledning besök vid länets lantbruksskola i *Brattby* samt vid närliggande lantgårdar.

Avgångsexamen med eleverna hölls den 4 okt.

Försöksverksamheten vid skolan, påbörjad föregående år, har under sommaren 1907 fortgått efter något utvidgad plan.

Av det av skolan disponerade jordområdet, 2,70 har stort, har ungefär hälften använts till försöks- och uppvisningsfält. Av återstoden hava 0,80 har under sommaren undergått trädesbehandling, särskilt i avsikt att komma den för försöksverksamhet i synnerhet så hinderliga kvickrotten till livs, ett arbete, som dock kanske ej lyckats så synnerligen väl tillfölje sommarens överflödande nederbörd. Å detta fält hava även utspritts några hl. kalk samt 120 m³ dyjord. I början av augusti utlades å trädesåkern en del försök med råg, avsedda att skördas sommaren 1908.

Den föregående höst sådda rågen, upptagande en areal av 1 har, befanns vid snösmältningen, som en följd av den för rågbrodden ogynnsamma vintern, ganska uttunnad och delvis utgången, varför en del därav eller 0,4 har upplöjdes och utlades till försök.

Försöksverksamheten har omfattat:

1. gödslingsförsök i gräsvall, potatis, rovor, grönfoder och korn;
2. jämförande sortförsök med rovor, potatis, ärter och korn, varjämte en areal av 0,30 har använts till
3. förevisningens fält i växtkultur.

För nästkommande år är anlagt ett vallinsåningsförsök samt nyss omnämnda försök med råg.

Egentligen utom försöken hava under året å en areal av 0,30 har odlats blå och gula lupiner, för att utröna dessa växters användbarhet för norrländska förhållanden.

Av ovannämnda försök hava samtliga gödslingsförsök med undantag av det föregående höst utlagda vallövergödlingsförsöket varit förlagda å en hösten 1906 upplagd gam-

mal gräsvall, en med hänsyn till den oförmultnade gräsvålen och den ymnigt förekommande kvickrotten för försök visserligen ej särdeles lämplig plats, men lämpligare har ej funnits att tillgå.

Sortförsöken hava haft sin plats på den våren 1907 upplöjda delen av rågfältet, på föregående sommar trädesbehandlad jord, dock fortfarande i hög grad besvärad av kvickrot.

Utförlig redogörelse för försöken är avlämnad till "Centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet", varifrån biträde förut anlitats för uppgörande av plan för försöksverksamheten för att göra resultaten mera direkt jämförliga med dem, som vunnits på andra platser.

Tydligt är, att den i Västerbotten sommaren 1907 sålunda övermåttan regniga och framförallt kalla väderleken i viss mån förryckt resultatet, isynnerhet vid försök med sådana växter, som under dessa förhållanden ej nått full utveckling. Temperaturen var under juli och augusti månader ett par grader lägre än den normala, och nederbörden, ymnig hela sommaren, nådde under sistnämnda månad den höga siffran av 130,1 mm. eller i det närmaste dubbla den normala. För jämförelses skull må anföras, att oaktat ännu större nederbördsmängder antecknats på en del ställen i sydvästra Sverige, dock ingenstädes disproportionen mellan augusti månads nederbördssumma och den för denna månad normala framträder starkare än i Västerbotten. De resultat som vunnits av 1907 års försöksverksamhet, få sålunda ej utan vidare godtagas, utan måste ses i rätt belysning av sommarens säregna och för försöksverksamheten ogynnsamma väderlek.

En kort sammanfattning av de slutsatser, som av försöken kunna dragas, må här nedan anföras.

Jordens synnerligen stora behov av fosforsyra har till fullo ådagalagts av 1907 års försök, som i detta avseende givit med föregående års försök fullt samstämmade resultat. Ett tillskott av 20 kg. 20 % superfosfat pr har i allmänhet betalat sig bäst. En varmare sommar skulle helt visst en något större giva för rotfrukterna lönat sig.

För kali har jorden i allmänhet visat sig mindre tack-sam. Kalitillskott har visserligen i regeln bidragit till ökad skörd, men har knappast betalat sig annat än till potatis.

Chilisalpetern har gjort sig mindre gällande, än man kunde väntat, sannolikt som en följd av det ständiga regnandet. Dock har vid samtliga försök bästa resultat ernåtts, då i gödselblandningen även ingått chilisalpet, ehuru i allmänhet en större mängd av detta ämne än 100 kg. pr har ej betalat sig. Dock är det, som nämnts, högst sannolikt, att under ett mindre ogynnsamt år bättre resultat åtminstone för rotfrukterna skulle vunnits vid användning av större mängd chilisalt.

Vad sortförsöken beträffar, hava förhållandena varit sådana, att inga säkra resultat kunna av desamma dragas annat än möjligen av rovförsöken. Bästa resultat vunnos med Östersundum, Mammouth och Weibulls Bortfelderrova, i nu nämnd ordning. Dessa rovsorters lämplighet för Västerbottens förhållanden kan härigenom anses ådagalagd, enär förra årets rovförsök gav liknande resultat.

1907

Förteckning över elever i lantmannaskolan.

	Namn	Fö-delse	Hemvist
1.	Johan Emil Boström	15/9 84	Bygdeå.
2.	Konrad Alb. Johansson	1/8 84	Bjurholm.
3.	Jonas Lundin	17/8 79	Ström, Bjurholm.
4.	Alfred Lundqvist	7/10 87	Gammelby, Burträsk.
5.	Rikard Nilsson	21/11 86	Brännforsund, Degerfors, Åmsele.

Husmoderskolan.

Husmoderskolans första kurs, i främsta rummet avsedd för folkskollärarinnor, fortgick från den 1 juni till den 31 juli.

Andra kursen, i främsta rummet avsedd för unga kvinnor, som genomgått folkhögskolan, fortgick från den 5 aug.—30 okt.

Lokal. Husmoderskolans lokaler äro belägna i övre våningen av föreståndarens bostad och bestå av kök med tvänne spisar, skafferier, matsal, rum för lärarinnan och rymlig tambur. Dessutom förfogas över källare och isbod. Ehuru vad storleken beträffar i minsta laget, äro lokalerna ljusa och tilltalande, isynnerhet gör matsalen, som tillika är samlingsrum för eleverna, ett glatt och hemtrevligt intryck, möblerad i vitt med gröna väggar.

Undervisningen har varit såväl *praktisk* som *teoretisk*. Den *praktiska undervisningen* har omfattat matlagning, slaktgöromål, bakning, syltning, saftning och konservering, tvätt, dukning, servering, diskning, rengöring m. m.

Den har börjat kl. 8 f. m. med lagning av frukost och fortgått till omkring kl. 3—4 e. m., varjämte även kvällsmat tillagats och serverats av turvis tvänne elever.

Eleverna ha varit indelade i 6 lag, vilka turvis haft de olika sysslorna om hand. Lärarinnan har varje morgon skrivit upp matsedeln för dagen med kostnadsberäkning

Arbetsordning för lantmannaskolan.

	8—9	1/210—1/211	1/211—1/212	1/212—1/21	3—4	4—5
<i>Måndag</i>	Jordbrukslära	Naturlära	Trädgårdsskötsel, Skogshushållning, Veterinärkunskap	Modersmål	Husdjurslära	
<i>Tisdag</i>	Jordbrukslära	Naturlära	Mjölkhushållning	Räkning	Husdjurslära	
<i>Onsdag</i>	Jordbrukslära	Naturlära	Byggnadslära, Jordbruksökonomi	Räkning	Husdjurslära	Kemi
<i>Torsdag</i>	Jordbrukslära	Naturlära	Bokföring	Modersmål	Husdjurslära	Kemi
<i>Freldag</i>	Jordbrukslära	Husdjurslära	Bokföring	Geometri	Kemisk analys	
<i>Lördag</i>	Trädgårdsskötsel, Skogshushållning, Veterinärkunskap	R i t n i n g				

på svarta tavlan och genomgått densamma med eleverna, varefter dessa fått avskriva den. Eleverna ha även själva fått uppgöra matsedlar med kostnadsberäkning. — En god övning i många olika slags grövre och finare bakning har möjliggjorts därigenom, att skolköket mottagit beställningar härå. Även å andra matvaror har mottagits beställningar, och arbetet har därför varit ganska forcerat, synnerligen under senare kursen.

Under flera vackra dagar företogs utflykter i de kringliggande skogarna, varvid bär och svamp insamlades.

Middagsmaten har varierat för så gott som varje dag under kursen. Som prov på ett par veckors matordning må anföras:

1) Köttbullar. Nyponsoppa	för 12 personer	pris 3,88—23 öre	pr port.
2) Artsoppa. Plättar	12	2,00—17	" "
3) Grisstek. Rabarberkräm	12	3,43—29	" "
4) Lappsjoj. Ärtpuré	12	1,45—14	" "
5) Grönsoppa. Märgpudding	12	2,96—23	" "
6) Fisk m. äggstanning. Brödsoppa	13	3,15—24	" "
7) Sillpudding. Ölsupa	13	2,49—19	" "
8) Blodpudding. Appelsoppa	13	2,67—16	" "
9) Br. bönonor. fläsk. Brödpudding	13	3,15—24	" "
10) Lungmos. Havresoppa	12	2,27—17	" "
11) Oxrullader. Rabarbersago	13	3,85—30	" "
12) Rostbiff. Persisk pudding	13	5,38—41	" "
13) Kötsoppa. Risgrönskaka	13	3,73—29	" "
14) Sjömansbiff. Kornsoppa	13	3,13—24	" "

Under första kursen utgjorde *medelpriset* pr middagsportion 11,2 öre, under den andra 18 öre.

Den *teoretiska undervisningen* har under första kursen varit förlagd till kl. 10—11 f. m. och skett samtidigt för folkhögskolans och husmoderskolans elever. Under senare kursen har den varit förlagd till eftermiddagen.

Den har omfattat födoämneslära, hälsolära samt i första kursen 6 lektioner i vården av sjuka och av späda barn. I andra kursen har denna undervisning utgjorts av dels en repetition, dels en utvidgning av som genomgåts här i folkhögskolan. Härvid har bl. a. största delen av Elsa Törnes "Solidar"-böcker genomlästs och diskuterats samt särskild vikt lagts vid kvinnlig hygien (5 föredrag).

Eleverna ha intagit alla måltider på skolan och ha vistats där så gott som hela dagarna. Det senare var isyn-

nerhet fallet under senare kursen, då eleverna nästan dagligen under de mer och mer mörknande aftnarna voro samlade kring lampan i matsalen till sömnad och uppläsning. Under dessa aftnar inövades även under lärarinnornas ledning ett stort antal tvåstämmiga sänger, vilka flitigt ljödo under arbetet i skolköket.

Lärarinnor och ämnesfördelning.

Fröken *Thyra Härdelin* har handhaft den praktiska undervisningen samt lektionerna i födoämneslära.

Fru *Ingeborg Holmström-Vifell*, som även utövar närmaste överinseendet över husmoderskolan, har undervisat i de övriga teoretiska ämnena.

Då fröken Härdelin med 1907 lämnat sin befattning för att bli husmor i eget hem, har till hennes efterträderska blivit utsedd fröken *Märta Bygdén*, Uppsala, utex. från Uppsala fackskola för huslig ekonomi.

Med fröken Härdelin förlorar skolan en lärarinna, som med ovanlig skicklighet och energi förenade ett varmt intresse för sitt kall och icke mindre för sina elever. Outtröttligt nitisk under arbetstiden, var hon även under de lediga timmarna ständigt till hands för att hjälpa eleverna med råd och dåd och bereda dem trevnad. Då hon nu går att grunda eget hem, följes hon av medlärares och elevers tacksamhet och varma lyckönskningar.

Elever. I den första kursen deltog 12 elever, vilket är det högsta antal som kan intagas. En av dessa måste dock på grund av moders dödsfall lämna skolan mitt under terminen. Alla voro lärarinnor, en vid folkskola, de övriga vid småskola.

I den andra kursen deltog ävenledes 12 elever. Tre av dessa genomgingo folkhögskolan år 1906, de övriga samma sommar eller 1907.

Hälsotillståndet har varit gott och elevernas *flit* och *intresse* i allo berömvärd.

Det förtjänar omnämnas, att alla flickorna tilltogo i vikt under sitt vistande vid husmoderskolan, under senare kursen några ända till 5—6 kg. Detta måste tillskrivas dels det hälsobringande praktiska arbetet, dels den sunda, närande kosten.

Eleverna betala för undervisning och kost endast 30 kr. vardera i månaden. I varje kurs kunna 4 elever erhålla halv friplats (erlägga halv avgift).

Avslutning av kurserna ägde rum den 31 juli och 28 okt. Vid båda dessa tillfällen voro medlemmar av styrelsen och lärarepersonalen samt andra inbjudna till middag, tillagad och serverad av eleverna.

Förteckning över eleverna i första husmoderkursen.

Namn	Födelse	Hemvist
1. Anna Persson	$\frac{21}{10}$ 80	Degerfors, Vindeln.
2. Hilda Näslund	$\frac{21}{4}$ 83	Grönåker, Bjurholm.
3. Henny Åberg	$\frac{13}{5}$ 85	Bursiljum, Burträsk.
4. Selma Åberg	$\frac{18}{11}$ 77	"
5. Svea Larsson	$\frac{26}{9}$ 86	Burträsk.
6. Hulda Brändström	$\frac{7}{11}$ 86	Sävar.
7. Anna Berg	$\frac{20}{9}$ 82	Bjurholm.
8. Charlotte Norgren	$\frac{20}{9}$ 77	Nordmaling.
9. Hanna Pettersson	$\frac{30}{10}$ 75	Umeå.
10. Alida Brändström	$\frac{25}{1}$ 76	"
11. Ida Andersson	$\frac{12}{7}$ 79	Degerfors, Granön.
12. Thekla Åström	$\frac{28}{9}$ 86	Askilje, Stensele.

Förteckning över eleverna i andra husmoderkursen.

Namn	Födelse	Hemvist
1. Aurora Nordström	$\frac{2}{12}$ 88	Nordsjö.
2. Olivia Eklund	$\frac{17}{2}$ 85	Petisträsk, Degerfors, Ekträsk.
3. Hulda Västerlund	$\frac{30}{1}$ 88	N. Bergnäs, Arjepluog, N. Bergnäs.
4. Anna Höglund	$\frac{12}{4}$ 90	Vännäs, Spöland.
5. Amalia Nyström	$\frac{1}{2}$ 83	Ljusvattnet, Burträsk.
6. Maria Jonsson	$\frac{6}{11}$ 89	Sävar.
7. Viktoria Ström	$\frac{15}{4}$ 88	Kvammarnäs, Nordsjö.
8. Aurelia Larsson	$\frac{28}{8}$ 90	Finnäs, Nordsjö.
9. Klara Grönlund	$\frac{12}{8}$ 82	Ersmark, Skellefteå.
10. Adelina Persson	$\frac{13}{8}$ 83	Kusmark, Skellefteå.
11. Fanny Hörnsten	$\frac{21}{4}$ 88	Hörnefors, Umeå L., Hörneå.
12. Signe Vinter	$\frac{1}{7}$ 85	Flakträsk, Lycksele.

De flyttande skolköskurserna.

Västerbottens läns flyttande skolkök, som stå under folkhögskolans styrelse, började med år 1907 sin verksamhet.

De utgöras av tvänne, varav med det ena skall hållas 6 kurser å 6 veckor årligen, med det andra endast två, då det f. ö. användes vid de fasta husmoderkurserna vid folkhögskolan.

Kurser ha hållits i:

1. *Skellefteå* från den 5 mars—16 april. 13 elever i åldern 14—23 år. Lärarinna: Fröken *Tyra Härdelin*, Umeå.
2. *Fredrika* från den 4 april—16 maj. 18 elever i åldern 13—25 år. Lärarinna: Fröken *Ruth von Ahn*, Umeå.
3. *Åsele* från den 21 maj—30 juni. 21 elever i ålder 14—24 år. Lärarinna: *densamma*.
4. *Dorotea* från den 4 juli—14 aug. 10 elever i åldern 13—23 år. Lärarinna: *densamma*.
5. *Wilhelmina* från den 19 aug.—28 sept. 17 elever i åldern 14—22 år. Lärarinna: *densamma*.
6. *Nordmaling* från den 10 okt.—21 nov. 16 elever i åldern 13—17 år. Lärarinna: *densamma*.
7. *Löfvånger* från den 11 nov.—23 dec. 16 elever i åldern 13—31 år. Lärarinna: Fröken *Lisa Svedmark*, Stockholm.

Den 8:de kursen medhanss ej, då skolköken först i mars och april blevo färdiga att börja sin verksamhet.

Intresset för dessa kurser är synnerligen livligt; så t. ex. ingick till kursen i Wilhelmina över 80 elevanmälningar. Och då även efterfrågan på skolköskurser var långt större än med de båda skolköken kunde medhinnas, ingick styrelsen till 1907 års landsting med begäran, att anslag måtte beviljas till ännu ett skolköks uppsättande, med vilket ävenledes 6 kurser å 6 veckor skulle kunna hållas.

Denna anhållan *bifölls* av landstinget, vadan alltså under 1908 14 skolköskurser komma att hållas på olika platser inom länet.

Lantmannavecka.

På Hush.-sällskapets föranstaltande och bekostnad hölls vid folkhögskolan från den 26 nov. till och med den 1 dec. länets första kortare kurs för lantmän eller s. k. lantmannavecka.

Omkring 300 lantmän från alla delar av länet deltog i kursen och åhörde föreläsningarna outtröttligt från morgon till afton. Kursen var avgiftsfri. Föreläsningarna fortgingo enl. följande program:

Måndagen den 26:

- Kl. 10 f.m. Kursen öppnas av landshövding H. Biörklund.
 " 1/2 11—1/2 12 f.m. "Om växternas livsverksamhet".
 Föredrag av rektor A. T. Vifell.
 " 12 f.m.—1/2 1 e.m. "Demonstration av jordbruksredskap".
 Av direktör E. Westerlund.
 " 3—1/2 5 " "Om åkerjordens avdikning".
 Föredrag av länsagronom M. Bergström.
 " 1/2 5—6 " "Om vallars anläggning och skötsel".
 Föredrag av dr Paul Hellström.
 " 6—7 " "Bokföringskurs. Ledare: kand. N. Häggström.

Tisdagen den 27:

- Kl. 7—8 f.m. "Bokföringskurs. Ledare: kand. N. Häggström.

- Kl. 1/2 10—1/2 11 f.m. "Om växternas livsverksamhet".
 Föredrag av rektor A. T. Vifell.
 " 1/2 11—1/2 12 " "Fodringarna på ett gott utsäde".
 Föredrag av dr Paul Hellström.
 " 1/2 12 fm.—1 e.m. "Hegelundska mjölkkningsmetoden".
 Föredrag av direktör E. Westerlund.
 " 3—1/2 5 " "En vandring i skogen".
 Föredrag med scioptikonbilder av jägmästare V. Ålund.
 " 1/2 5—6 " "En rationell utfodring av mjölkbo-skapen".
 Föredrag av direktör E. Westerlund.
 " 6—7 " "Bokföringskurs. Ledare: kand. N. Häggström.
 " 8—11 " "Diskussion och samkväm.

Onsdagen den 28:

- Kl. 7—8 f.m. "Bokföringskurs. Ledare: kand. N. Häggström.
 " 1/2 10—1/2 11 " "Om rotfruktsodling".
 Föredrag av agronom G. Bergdahl.
 " 11 f.m.—1/2 1 e.m. "Mjölakens behandling och tillgodogörande i hemmen".
 Föredrag av mejerikon-sulent J. Söderblom.
 " 3—1/2 5 " "Nyodling, speciellt myrodling".
 Föredrag av kulturingeniör B. Sahlin.
 " 1/2 5—6 " "Konstgödseln och dess användning".
 Föredrag med scioptikonbilder av dr Paul Hellström.
 " 6—7 " "Bokföringskurs. Ledare: kand. N. Häggström.
 " 8—10 " "Diskussion.

Torsdagen den 29:

- Kl. 7—8 f.m. "Bokföring. (Alternativt mjölkning, provmjölkning).
 " 1/2 10—11 " "Om djurens livsverksamhet".
 Föredrag av professor H. Juhlin-Dannfelt.

- Kl. 11 f.m.— $\frac{1}{2}$ 1 e.m. "*Hästens uppfödning, utfodring och vård*".
Föredrag av regementsveterinär G. Widerström.
- " 3— $\frac{1}{2}$ 5 " "*Svinskötelsen — en näringsgren av betydelse för Västerbottens jordbruk*".
Föredrag av mejerikonsulent J. Söderblom.
- " $\frac{1}{2}$ 5—6 " "*Huru skall jag bygga min ladugård?*"
Föredrag med scioptikonbilder av länsagronom M. Bergström.
- " 6—7 " *Bokföringskurs*. Ledare: kand. N. Häggström.
- " 8—10 " *Diskussion*.

Fredagen den 30:

- Kl. 7—8 f.m. *Bokföringskurs*. Ledare: kand. N. Häggström.
- " $\frac{1}{2}$ 10—11 " "*Baljväxternas betydelse för jordbruket*".
Föredrag av professor H. Juhlin-Dannfelt.
- " 11 f.m.— $\frac{1}{2}$ 1 e.m. "*Hästens skoning*".
Föredrag av regementsveterinär G. Widerström.
- " 3— $\frac{1}{2}$ 5 " "*Bakterierna — jordbrukarens vänner och fiender*".
Föredrag av professor H. Juhlin-Dannfelt.
- " $\frac{1}{2}$ 5—6 " "*Något om djuravel och djuruppfödning*".
Föredrag med scioptikonbilder av mejerikonsulent J. Söderblom.
- " 6—7 " *Bokföringskurs*. Ledare: kand. N. Häggström.
- " 8—11 " *Diskussion och samkväm*.

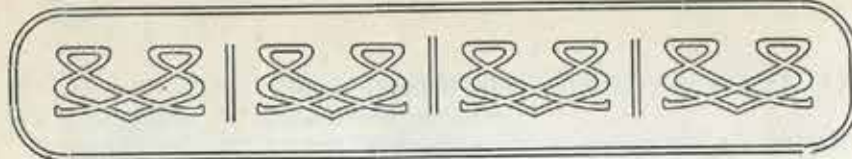
Lördagen den 1 dec.:

- Kl. 7—8 f.m. *Bokföringskurs*. Ledare: kand. N. Häggström.
- " $\frac{1}{2}$ 10—11 " "*Den naturliga gödselns värde, behandling och användning*".
Föredrag av professor H. Juhlin-Dannfelt.

- Kl. 11 f.m.— $\frac{1}{2}$ 1 e.m. "*Om hönsskötsel*".
Föredrag av direktör A. Lagergrens, vid Roschill, verkmästare från Norrköping.
- " 3— $\frac{1}{2}$ 5 " *Diskussion*.
- " $\frac{1}{2}$ 5—6 " "*Beräkningar och kontroll inom lantbruket — en viktig hävstång för det sammas höjande*".
Föredrag av mejerikonsulent J. Söderblom.
- " 6 " *Avslutning av kursen*.

Kursen öppnades och avslutades av landshövding H. Börklund, som under trenne dagar var närvarande vid densamma och därunder åhörde alla föredrag samt ledde diskussionerna. Dessa voro synnerligen livliga och omfattades med största intresse. Vid avslutningen uttalades deltagarnas tack till föredragshållare och arrangörer i ett varmt och originellt anförande av nämndemannen Johan Johansson i Vännäs, Degerfors, och allmänt yttrades den önskan, att sådana kurser måtte årligen anordnas inom länet.

Sammandrag av Västerbottens läns Folkhögskolas (mänliga kursens) räkenskaper för läsåret 1906—07.

Inkomster:

Bidrag av staten för läsåret 1905—06	3,000: —	
" " landstinget	3,000: —	
" " folkhögskoleföreningen, anslag	600: —	
" " folkhögskoleföreningen, till 1:sta uppsättningen	298: 90	
Elevavgifter	520: —	
Statsmedel till mindre bemedlade elever	1,100: —	8,518: 90
Kreditivlån å Norrlandsbanken	2,300: —	
		S:a Kronor 10,818: 90

Utgifter:

Till 1:sta uppsättningen	298: 90	
Löner	4,300: —	
Vedbrand och lyse	348: 11	
Annonser och tryck	420: 47	
Böcker och materiel	156: 45	
Diverse omkostnader	852: —	
Betalning av lån och räntor	2,127: 70	
Understöd åt mindre bemedlade elever	1,100: —	
Hyra	1,200: —	
Kassabehållning	15: 27	
		S:a Kronor 10,818: 90

Utgående Balans Konto.

An. Statsmedels Konto:

Gottgöres ej utbetkommet statsbidrag 3,000: —

Dispositionsfondens konto:

Gottgöres 184: 73

Kassa Konto:

Kassabehållning 15: 27

S:a Kronor 3,200: —

Per Kand. Häggströms Konto:

Påföres innestående å lön 900: —

Norrlandsbankens Konto:

Påföres (Kreditivfordran) 2,300: —

S:a Kronor 3,200: —

Degerfors den 30 april 1907.

Oskar Rydholm.

Sammandrag av Västerbottens läns Folkhögskolas (kvinnliga kursens) räkenskaper år 1907.

Inkomster:

Bidrag av staten för 1906	900: —
" " " " 1907	2,000: —
" " landstinget (500: — till hyra).....	1,200: —
" " folkhögskoleföreningen	400: —
Elevavgifter	480: —
Statsbidrag till mindre bemedlade elever	672: —
S:a Kronor	5,652: —

Utgifter:

Till Dispositionsfonden anslag för 1906 och 1907	500: —
Betalning av lån med ränta	615: 40
Löner	2,450: —
Annonser och tryck.....	102: 85
Böcker och materiel.....	272: 39
Diverse omkostnader	222: 40
Hyra	500: —
Understöd till mindre bemedlade elever.....	672: —
Kassabehållning	316: 96
S:a Kronor	5,652: —

Degerfors den 31 dec. 1907.

Oskar Rydholm.

Sammandrag av Västerbottens läns Lantmannaskolas räkenskaper år 1907.

Inkomster:

Landstingets bidrag.....	2,250: —
Folkhögskoleföreningens bidrag	400: —
Sandviks Bolags bidrag till förevisningsfältet.....	250: —
Disp. A. Aströms bidrag.....	80: —
Elevavgift	20: —
Landstingets bidrag till mindre bemedlade elever	250: —
Statens bidrag till mindre bemedlade elever	217: 50
467: 50	
Statens bidrag till skolan.....	2,850: —
Hyra av skolköket	350: —
Influtit för försäld råg m. m.	154: —
Av Norrlandsbanken i kreditiv.....	1,500: —
S:a Kronor	8,321: 50

Utgifter:

Redogörarens förskott.....	1,436: 80
Räntor	94: 20
Löner jämte hyresersättning 350: —.....	4,200: —
Vedbrand och lyse	91: 93
Annonser och tryck.....	41: 63
Böcker och materiel.....	196: 25
Diverse omkostnader	332: 35
Hyra	500: —
Understöd till mindre bemedlade elever.....	467: 50
För förevisningsfältet.....	727: 10
Kassabehållning	233: 74
S:a Kronor	8,321: 50

Utgående Balans Konto.

An. <i>Förevisningsfältets Konto:</i>	
Gottgöres	828: 97
<i>Dispositionsfondens Konto:</i>	
Gottgöres	284: 94
<i>Auktionsmedels Konto:</i>	
Gottgöres	214: 16
<i>Kassa Konto:</i>	
Gottgöres kassabehållning	233: 74
	<u>S:a Kronor 1,561: 81</u>
Per <i>Norrlandsbankens Konto:</i>	
Påföres kreditivskuld och ränta	1,561: 81
	<u>S:a Kronor 1,561: 81</u>
Degerfors den 31 dec. 1907.	

Oskar Rydholm.

Sammandrag av Folkhögskoleföreningens räkenskaper år 1907.

Inkomster:

Behållning från 1906	2,893: 23
Av Bolag	850: —
„ Kommuner	1,200: —
„ Enskilda	157: —
Ränta: av Folkhögskolan 84: 26; av Norrlandsbanken 80: 71	164: 97
	<u>S:a Kronor 5,265: 20</u>

Utgifter:

Till Dispositionsfonden	1,635: —
„ Folkhögskolan manl. kursen	898: 90
„ „ kvinnl. „	400: —
„ Lantmannaskolan	400: —
„ Kassaförvaltaren, arvode för åren 1904—07	200: —
Annonser, porto m. m.	60: 20
Behållning till år 1908	1,671: 10
	<u>S:a Kronor 5,265: 20</u>

Degerfors den 31 dec. 1907.

Oskar Rydholm.

Dispositionsfondens räkenskaper år 1907.

Inkomster:

Från Folkhögskoleföreningen	1,635: —
„ Kvinnliga Folkhögskolan	500: —
Ränta	78: 84
	<u>S:a Kronor 2,213: 84</u>

Utgifter:

Räkenskapsbok	1: 50
Utgående behållning å hushållsräkning	2,212: 34
	<hr/>
S:a Kronor	2,213: 84

Degerfors den 31 dec. 1907.

Oskar Rydholm.

Sammandrag av Skolkökskursernas räkenskaper för år 1907

(2 kurser vid Folkhögskolan och 7 flyttande kurser).

Inkomster:

Av Hushållsskolefonden.....	1,800: —
Elevavgifter vid fasta skolan.....	1,571: 50
„ „ 7 flyttande skolor ...	1,332: —
	<hr/>
Försålda matvaror	1,165: 34
Anslag av kommuner	350: —
„ „ landstinget	800: —
Lån av Norrlandsbanken	800: —
Förskott av redogöraren.....	137: 40
	<hr/>
S:a Kronor	7,956: 24

Utgifter:

Till 1:sta uppsättningen.....	1,755: 94
Löner.....	1,200: —
Hyra och bränsle vid fasta skolan	409: 49
Rengöring.....	56: 84
Annonser och frakter	466: —
Diverse omkostnader	273: 87
Matvaror vid fasta skolan	1,320: 67
„ „ flyttande skolorna	2,372: 27
	<hr/>
Förskott till lärarinnorna	101: 16
	<hr/>
S:a Kronor	7,956: 24

Utgående Balans Konto:

An Statsmedels Konto.....	700: —
Ruth von Ahns konto.....	10: 66
Lisa Svedmarks Konto	90: 50

Uppbörds och Redovisnings Konto:

Gottgöres årets förlust	180: 30
	<hr/>
S:a Kronor	981: 46

Per Norrlandsbankens Konto.....	800: —
Redogörarens Konto	137: 40
1:sta Uppsättningens Konto	44: 06
	<hr/>
S:a Kronor	981: 46

Degerfors den 31 dec. 1907.

Oskar Rydholm.

Föreningens styrelse.

Ledamöter.

- Biörklund, H. T.*, K. N. O. 1:sta kl., K. V. O. 2:dra kl.,
landshövding i Västerbottens län. *Ordförande.*
- Lindgren, J. V.*, rektor. *Vice ordförande.*
- Rydholm, O.*, komminister och regementspastor. *Sekre-
rare och kassaförvaltare.*
- Timelin, F. G.*, häradshövding.
- Åström, A.*, R. V. O., disponent.

Suppleanter:

- Aspgren, N.*, K. S. O. 2:dra kl., R. V. O., överste.
- Bergström, O. Th.*, R. V. O., lantränmästare.
- Rothén, J.*, kyrkoherde.

Revisorer:

- Karlsson, A.*, disponent.
- Holmström, J.*, handlande.

Suppleanter:

- Linder, T.*, forstmästare.
- Hägström, N.*, fil. kand.

Förteckning

å

Västerbottens Läns Folkhögskoleförenings ledamöter år 1907.

Med *) utmärkta äro ständiga ledamöter. Även de socknar, inom vilken ingen ledamöt anmäls, upptagas med angivande av namnet å för socknen utsett ombud, som mottager anmälning om inträde i föreningen.

Nordmalings socken.

Ombud: *Distriktsveterinär V. Tirén.*

Bosin, A., Förvaltare, Sörbyn*).	Thorsen, G., Direktör, R. V. O., Lefvar*).
Dyberg, E. G., Inspekt., Rundvik*).	Turdfjell, V., Handlande, R. V. O., Vallen.
Edström, G. R., Prost, Kyrkoherde, K. V. O. 2:a kl., L. N. O., Vallen.	Viklund, A., Nämndeman, L. R. II K., R. V. O., Brattfors.
Nordlander, L., Bankkamrer, d:o.	
Odin, J. H., Handlande, Vallen.	

Bjurholms socken.

Ombud: *Kyrkoherden J. Fjellström.*

Umeå socken.

Ombud: *Nämndeman Aug. Lundberg, Teg.*

Ahnlund, O., Kontraktspost, Teol. Dir., L. N. O., Backen*).	Lundberg, A., Nämndeman, Teg*).
---	---------------------------------

Vännäs socken.

Svedberg, F., Folkskoleinspektör, Vännäs.	
---	--

Degerfors socken.

Ombud: *Kommunalordföranden A. Johansson.*

Boström, E., Kassör, Vindeln*).	Krahé, Tora, Fru, Vindeln.
Bäckström, G. A., Bagaremäst., d:o.	Linder, Th., Forstmäst., Renfors*).
Carlson, P., Inspektör, d:o*).	Lindstedt, S. E., Apotek., Vindeln*).
Eriksson, G. E., Faktor, Storsäfvar-träsk.	Nilsson, O., Folkskollärare, d:o*).
Ernberg, V., e. Jägmästare, Vindeln*).	Nylén, C., Färgare, d:o.
Gram, K., Jägmästare, d:o*).	Nygren, P. A., Hemmansägare, Landstingsman, Tegsnäs.
Haglund, P. A., Stationsmäst., d:o.	Rothén, A. J., Kyrkoherde, Vindeln.
Holmström, J., Handlande, d:o.	Rydholm, O., Regementspast., d:o*).
Holmström-Vifell, Ingeborg, Fru, Vindeln.	Sædén, F. O., Skohandlare, d:o.
Häggström, N., Fil. kand., Lärare vid Folkhögskolan, d:o*).	Snellman, A., Ingeniör, d:o*).
Jakobsson, R., Handlande, d:o.	Vifell, A. Th., Rektor, d:o*).
Karlsson, A., Disponent, Vindeln*).	Ågren, A., Kronolänsman, d:o.
Krahé, J., e. Provinsialläkare, d:o.	Åström, A., Disponent, R. V. O., Vindeln*).

Säfvar socken.

Ombud: *Folkskolläraren F. H. Pahlberg.*

Forssell, E., Konsul, R. Fr. H. L., R. R. St. St. O. 3:e kl., Säfvar.	
---	--

Bygdeå socken.

Ombud: *Handlanden G. W. Anderson.*

Anderson, G. W., Handlande, Robertsfors.	
--	--

Nysätra socken.

Ombud: *Folkskolläraren G. Jonsson.*

Löfångers socken.

Ombud: *Landstingsman J. Bexelius.*

Bexelius, H., Handlande, Mångbyn.	Bäckman, C., Handlande, Löfånger.
Bexelius, J., Handlande, Landstingsman, Mångbyn.	Huss, H., Kapten, Udden.
	Norén, M., Kronolänsm., Löfånger.

Burträsk socken.Ombud: *f. Riksdagsman N. Boström.*

Bergner, P., Disponent, R. V. O., Burträsk.		Forsberg, C., Doktor, Burträsk.
Boström, N., f. Riksdagsm., R. V. O., Bodbyn.		Johansson, F. A., Apotekare, d:o. Markgren, R., Kyrkoherde, d:o*).

Skellefteå socken.Ombud: *Häradshövding A. Hedborg.*

Aberg, C. Th., Kontraktspastor, L. N. O., Skellefteå.		
--	--	--

Byske socken.Ombud: *Kommunalordföranden J. Lindmark.*

Hägqvist, O., Kyrkoherde, Byske.		Norman, U., Dispon., R. V. O., d:o*).
Högman, A., Inspektor, Brännfors*).		Nyman, A. E., Handlande, Furuö- grund.
Lindberg, K. D., Handlande, Byske.		Näsman, P., Inspektor, Ytterstfors.
Lindmark, J., Kommunalordförande, Landstingsman, R. V. O., Drängs- mark*).		Šundqvist, C. A., Inspektor, d:o*).
Nauklär, P., Kassör, Ytterstfors.		Öqvist, O., Kamrer, Ytterstfors.
		Östlund, E., Inspektor, Furuögrund.

Norsjö socken.**Jörns socken.**Ombud: *Kyrkoherden L. Walter.***Malå socken.**Ombud: *Kyrkoherden A. Björzén.*

Björzén, A., Kyrkoherde, L. V. O., Malåträsk.		
--	--	--

Lycksele socken.Ombud: *Lappfogden A. F. Burman.*

Timelin, F. G., Häradshövding, Lycksele.		
---	--	--

Stensele socken.Ombud: *Jägmästaren E. Kjellberg.***Sorsele socken.**Ombud: *Kronojägaren C. G. Fjellström.***Åsele socken.**Ombud: *Kronolänsman O. Sundelin.***Fredrika socken.**

Ombud:

Bjurberg, J. U., Kyrkoherde, Fre- drika.		
---	--	--

Dorotea socken.Ombud: *Inspektor A. Vikberg.*

Himmelstrand, F. Th., Kyrkoherde, Dorotea.		Sundberg, F., Inspektor, Dorotea.
Nordenstedt, D. J., Inspektor, d:o.		Vikberg, A., d:o d:o.
Stenberg, E. G. H., e. Provinsial- läkare, Dorotea.		Vikström, H., d:o d:o.

Vilhelmina socken.Ombud: *Kyrkoherden L. Dahlstedt.***Örträsk socken.**Ombud: *Kyrkoherden A. F. Westerlund.*

Lindström, E. A., Inspektor, Ör- träsk*).		Westerlund, A. F., Kyrkoherde, Ör- träsk*).
--	--	--

Tärna socken.Ombud: *Handlanden J. Berglund i Björkfors.*

Lundberg, K. J., Kronolänsman, Tärnaby*).		
--	--	--

Umeå stad.Ombud: *Rådman Fr. Grahn.*

Aspgren, N., Överste, K. S. O. 2:a kl., R. V. O.*).		Bergstedt, M., Kommissionslantmä- tare*).
--	--	--

Bergström, C., Landskamrer.
 Bergström, O. Th., Lantränsmästare,
 R. V. O.*).
 Biörklund, H. T., Landshövding, K.
 N. O. 1:a kl., K. V. O. 2:a kl.
 Gezelius, J., Kommissionslantmä-
 tare*.)
 Grahn, Fr., Rådman, v. Konsul, R.
 V. O.*).
 Grahn, L., Major, R. S. O.*).
 Grubbström, L., Sjökapten*.)
 von Hedenberg, L., Kapten, R. S.
 O.*).
 Huldt, Hj., Kapten*.)
 Höghom, M. G., Seminarierector,
 R. V. O.

Læstadius, F., Seminarieadjunkt.
 Linden, I., Tandläkare*.)
 Lindgren, J. V., Rektor*.)
 Lundmark, C. E., Rådman, Gross-
 handlare, R. V. O.*).
 Regnell, A., Bankdirektör, R. V. O.
 Reinius, J. A., Handlande*.)
 Ringstrand, Nils G., Jägmästare*.)
 Scherdin, O., Överstelöjtnant, R. S.
 O.*).
 Schöning, L., Överste, K. S. O. 2:a
 kl., K. N. O. 2:a kl.
 Ullberg, J., Rådman.
 Unander-Scharin, E., Konsul och
 Riddare*.)
 Öhman, O. R., Kapten, R. S. O.*).

Skellefteå stad.

Ombud: *Häradshövding A. Hedborg.*

Dalqvist, A., Kronofogde.
 Hedborg, A., Häradshövding*.)
 Holmstrand, A., Apotekare*.)

Markstedt, D. R., Rådman, R. V. O.
 Markstedt, J., Grosshandlare*.)

Utom Västerbottens län boende ledamöter.

Lewenhagen, J., Provinsialläkare,
 Kisa*.)
 Lindholm, C., Bankdirektör, Öre-
 bro*.)

Wolffelt, O. E. M., Överste, K. S.
 O. 1:a kl., R. Pr. Kr. O. 3:e kl.,
 Jönköping*.)

Underrättelser för inträdessökande.

Västerbottens Läns Folkhögskola i Degerfors, adr. Vindelns.

Skolan är belägen i Degerfors kyrkoby, ett par minuters väg från Vindelns järnvägsstation.

Manliga avdelningen: Årlig kurs 1 nov.—20 april.

Skolavgift 40 kr. Mindre bemedlade elever, som med intyg från pastor och kommunalnämndsordförande styrka sin medellöshet, erhålla be-
 frielse från erläggande av skolavgiften samt erhålla av statsmedel ett un-
 derstöd, som uppgår till omkring 70 kr. För inträde fordras ej betyg om
 visst kunskapsmått utan endast prästbetyg, att sökanden äger god frejd
 och uppnått (eller under kursen uppnår) 18 års ålder. Detta är också ett
 oefftergilligt villkor för erhållande av statsunderstöd.

Undervisning lämnas i *modersmål, historia, geografi, kommunal- och
 statskunskap, naturlära, anatomi och hälsolära, skrivning, räkning och
 geometri, bokföring, ritning, fältmätning och avvägning samt sång.*

Då skolans huvuduppgift är att meddela allmänbildning, inses lätt
 dess stora betydelse även för dem, som ämna genomgå seminarium, skogs-
 skola, torvskola, lantmannaskola o. a.

Kvinnliga avdelningen: Årlig kurs 1 maj—1 aug.

Inträdesvillkor som i manliga skolan. Lägsta ålder 16 år. Skol-
 avgift 20 kr. Friplatser och statsunderstöd (omkring 40 kr.) åt obemed-
 lade på villkor som i manliga skolan.

Undervisningsämnen: *modersmål, historia, geografi, naturlära, ana-
 tomi och hälsolära, barnavård, födoämneslära, skrivning, räkning, hus-
 hållsbokföring, sång, handarbete och vävning.*

Lantmannaskolan: Årlig kurs 1 maj—1 okt.

Undervisning uti alla *lantushållningsämnen* samt *räkning, bokför-
 ring, ritning* m. fl.

För inträde fordras genomgången folkhögskolekurs eller inträdes-
 examen. Friplatser och statsunderstöd åt obemedlade på samma sätt som
 i manliga folkhögskolan. Avgångsbetyg erhålles. Platser för fortsatt ut-
 bildning anskaffas.

Husmoderkurser.

1. *En kurs juni—juli* med företräde för folkskollärarinnor; f. ö. mottagas elever med tillräckliga förutsättningar att kunna tillgodogöra sig undervisningen i mån av utrymme.

2. *En kurs aug.—sept.* för folkhögskoleelever.

Undervisningsämnen: *enkla matlagning, bakning, syltning, servering, dukning, diskning och tvätt.* Teoretisk undervisning i *födoämneslära, hälso- och barnvård.*

Endast 12 elever mottagas i vardera av dessa kurser.

Afgiften är i båda 30 kr. i månaden för undervisning och spisning. Därtill kommer hyra för bostad, som elev själv får anskaffa och bekosta.

För folkhögskolans och lantmannaskolans elever kan bostad och spisning lätt erhållas i gårdarna i skolans omedelbara närhet till ett pris av omkring 30 kr. i månaden.

Å platsen finnes tillfälle att få köpa bröd, smör, mjölk, kött och andra förnödenheter, vadan de, som så önska, kunna hava sin egen hushållning. Hos flera hyresvärdar kunna där boende elever få från hemmen tagen kost åt sig beredd.

Kostnaden för böcker och materiell, som allt till vanligt pris kan erhållas på platsen, uppgår i manliga och kvinnliga folkhögskolan till omkring 20 kr. och i lantmannaskolan till omkring 25 kr.

Ansökan om inträde bör helst *senast en månad före kursens början* vara insänd till skolans föreståndare, *rektor A. Th. Vifell*, adress *Vindelns*. Den kan skrivas sålunda:

Till styrelsen för Västerbottens läns folkhögskola
och lantmannaskola.

Undertecknad anhåller härmed värdsamt om plats som elev (frielev) vid folkhögskolan instundande kurs.

Nödiga betyg bifogas.

N. pr N. den 190 . .

N. N.

De nödiga betygen äro, såsom förut nämnts:

1). *Prästbevis.*

2). *Medellöshetsintyg* från pastor och kommunalnämndsordförande, ifall friplats och statsunderstöd önskas.

3). *Intyg om målsmans medgivande*, om sökanden är omyndig.

Obs! *Friplats* innebär endast befrielse från skolavgiften, *ej* erhållande av fri bostad, spisning o. s. v.

Degerfors pr Vindelns i jan. 1908.

A. Th. Vifell.

